

P R O T O K Ó Ł
kontroli kompleksowej przeprowadzonej
w Ośrodku Pomocy Społecznej w Lipianach

Jednostka kontrolowana:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipianach,
ul. Myśliborska 3
74-240 Lipiany
Adres email: sekretariat@opslipiany.pl

Kontrolujący:

1. Anna Karska – inspektor wojewódzki - osoba kierująca zespołem,
 2. Monika Wilczyńska – inspektor wojewódzki,
- na podstawie upoważnienia Wojewody Zachodniopomorskiego nr 15/2023 z dnia 17 stycznia 2023 r.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 2285).

Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipianach oraz Burmistrz Lipian zostali powiadomieni o terminie przeprowadzenia kontroli, zgodnie z § 12 ust. 1 rozporządzenia w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej.

W dniu 26 stycznia 2023 r. kontrolujący złożyli oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie ich od udziału w kontroli.

Data rozpoczęcia i zakończenia kontroli:

Kontrolę przeprowadzono w dniach od 30 stycznia do 2 lutego 2023 r.

Zakres kontroli

Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące sposobu realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w okresie od 1 stycznia 2022 r. do dnia zakończenia kontroli.

Od 1 marca 2015 r. funkcję dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipianach sprawowała Pani Iwona Tabor.

Ustalenia zawarte w protokole oparto o informacje udzielone przez dyrektora Ośrodka oraz skontrolowaną dokumentację. Kontrola została przeprowadzona w oparciu o *Program kontroli kompleksowej w Ośrodku Pomocy Społecznej w Lipianach*.

(akta kontroli str. 1 - 16)

Ilekoć w niniejszym protokole użyto następujących skrótów, oznaczają one:

1. „Ośrodek” lub „OPS” – Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipianach;
2. „Gmina” – Gmina Lipiany,
3. „ustawa o pomocy społecznej”, „ustawa” - ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.);
4. „Kodeks postępowania administracyjnego” lub „k.p.a.” – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. 2024 r., poz. 572);
5. „Strategia” lub „gminna strategia” - Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Lipiany na lata 2018-2022;
6. „Program dożywiania” lub „Program” - uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r., poz. 1007);
7. „Rozporządzenie w sprawie wywiadu środowiskowego” – rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz.U. z 2021 r., poz. 893);
8. „Rozporządzenie w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych” – rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz.U. z 2005 r., Nr 189, poz.1598).

I. Organizacja Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipianach

Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipianach powstał na mocy Uchwały Nr XXII/61/90 Rady Narodowej Miasta i Gminy w Lipianach z dnia 27 kwietnia 1990 r. w sprawie powołania Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipianach.

W kontrolowanym okresie organizację i działania Ośrodka określały następujące dokumenty:

1. Statut Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipianach przyjęty uchwałą Nr XV/122/2016 Rady Miejskiej w Lipianach z dnia 31 marca 2016 r. w sprawie uchwalenia Statutu Ośrodka;
2. Uchwała Nr XXX/215/2017 Rady Miejskiej w Lipianach z dnia 26 września 2017 r. zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia Statutu Ośrodka;
3. Uchwała Nr IX/70/2019 Rady Miejskiej w Lipianach z dnia 26 września 2019 r. zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia Statutu Ośrodka;
4. Uchwała Nr XLV/374/2022 Rady Miejskiej w Lipianach z dnia 23 sierpnia 2022 r. zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia Statutu Ośrodka;
5. Regulamin organizacyjny OPS w Lipianach wprowadzony zarządzeniem Nr 22/2018 Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipianach z dnia 23 sierpnia 2018 r.
6. Zarządzenie Nr 105/2018 Burmistrza Lipian z dnia 31 października 2018 r. w sprawie zatwierdzenia struktury organizacyjnej OPS w Lipianach.
7. Zarządzenie Nr 4/2022 Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipianach z dnia 14 marca 2022 r. w sprawie zmian w regulaminie organizacyjnym Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipianach.

8. Zarządzenie Nr 27/2022 Burmistrza Lipian z dnia 14 marca 2022 r. w sprawie zatwierdzenia struktury organizacyjnej OPS w Lipianach.

W okresie objętym kontrolą OPS w Lipianach realizował zadania wynikające m.in. z:

- ustawy o pomocy społecznej,
- ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych,
- ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ustawy o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekuna,
- ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawy o świadczeniach rodzinnych,
- ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej ze środków publicznych,
- ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawy o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawy o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawy o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawy o dodatku osłonowym,
- ustawy o dodatku węglowym,
- programu „czyste powietrze”
- ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Dyrektor Ośrodka, Pani Iwona Tabor w związku z art. 110 ust. 7 ustawy o pomocy społecznej, posiadała upoważnienie nr ROA.0052.50.2017 z dnia 9 listopada 2017 r. Burmistrza Lipian do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy. W kontrolowanym okresie do wydawania decyzji administracyjnych, na podstawie art. 110 ust. 8 ustawy o pomocy społecznej zostało upoważnionych 3 pracowników socjalnych.

(akta kontroli str. 17-67)

Dyrektor Ośrodka poinformowała, że pracownicy socjalni na terenie Gminy Lipiany poruszali się prywatnymi samochodami do celów służbowych.

Dokumentacja dotycząca klientów przechowywana była w szafach, zamykanych na klucz. Na korytarzu Ośrodka zainstalowany był monitoring. Świadczenia z pomocy społecznej były wypłacane przelewami bankowymi na konto klienta, przekazem pocztowym na wskazany adres zamieszkania lub w kasie Urzędu Miejskiego w Lipianach na podstawie zawartego porozumienia.

Ośrodek wyposażony był w sprzęt biurowy oraz komputerowy. Pracownicy socjalni pracowali z zastosowaniem systemu informatycznego POMOST STD.

W trakcie kontroli Ośrodek mieścił się na pierwszym piętrze budynku Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Lipianach. W celu umożliwienia obsługi osób mających problem z poruszaniem się Ośrodek na dzień kontroli dysponował pomieszczeniem na najniższej kondygnacji budynku, do którego prowadził podjazd. Na zewnątrz budynku był zainstalowany dzwonek przywoławczy.

Korespondencja zewnętrzna Ośrodka była rejestrowana w sekretariacie w dzienniku korespondencyjnym do rejestracji pism wpływających z zewnątrz. Dziennik korespondencyjny do rejestracji wniosków świadczeniobiorców znajdował się w pokoju pracowników socjalnych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipianach posiadał jednolity rzeczowy wykaz akt, własne przepisy kancelaryjne i archiwalne zatwierdzone pismem znak: O-III.420.25.2021 z dnia 13 kwietnia 2021 r. przez Dyrektora Archiwum Państwowego w Szczecinie. W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że wydawanym decyzjom administracyjnym z zakresu pomocy społecznej nadano znaki spraw zgodne z instrukcją kancelaryjną.

(akta kontroli str. 19-20 i 69)

II. Stan zatrudnienia i kwalifikacje osób zatrudnionych

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Lipianach na dzień przeprowadzenia kontroli zatrudnionych było 14 pracowników, w tym 4 pracowników socjalnych.

Zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej są obowiązane posiadać, co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. W wyniku analizy akt osobowych ustalono, że Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipianach, Pani Iwona Tabor, spełniała wymagania kwalifikacyjne określone w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

Wymagania kwalifikacyjne pracowników socjalnych określa art. 116 ust. 1 oraz art. 156 ustawy o pomocy społecznej. W trakcie kontroli ustalono, że zatrudnieni w Ośrodku w Lipianach pracownicy socjalni spełniają wymagane przepisami kwalifikacje.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Brzmienie art. 110 ust. 11 dopuszcza dwa sposoby ustalenia liczby pracowników socjalnych - w odniesieniu do liczby mieszkańców lub w odniesieniu do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną. Ośrodek w Lipianach ustala liczbę pracowników socjalnych w odniesieniu do liczby mieszkańców. Na dzień rozpoczęcia kontroli liczba mieszkańców Gminy wynosiła 5574 osób.

W myśl art. 110 ust. 12 ww. ustawy ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych. Na dzień kontroli w Ośrodku Pomocy Społecznej w Lipianach zatrudnionych było 4 pracowników socjalnych na cały etat. Należy zatem stwierdzić, że stan zatrudnienia pracowników socjalnych Ośrodka był zgodny z art. 110 ust. 11 i ust. 12 ustawy.

Pracownikom socjalnym, realizującym pracę socjalną w środowisku, przyznano dodatek do wynagrodzenia zasadniczego zgodnie z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej. Zgodnie z dyspozycją Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, przekazaną pismem znak: ZO.OK.077.8.2019.AW z dnia 8 maja 2019 r., ww. dodatek nie był wliczany do wysokości wynagrodzenia zasadniczego osób zatrudnionych na stanowisku pracownika socjalnego. Pracownicy socjalni posiadali aktualne legitymacje służbowe, określone przepisami prawa.

(akta kontroli str. 70-77)

II. Ogólne założenia polityki społecznej gminy

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Gmina Lipiany w okresie kontrolowanym posiadała strategię rozwiązywania problemów społecznych przyjętą Uchwałą Nr XXXV/251/2018 Rady Miejskiej w Lipianach z dnia 27 lutego 2018 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lipiany na lata 2018-2022.

W trakcie kontroli Dyrektor Ośrodka poinformowała zespół kontrolerów, że strategia na kolejne lata jest przygotowana i zostanie w najbliższym czasie przyjęta do realizacji uchwałą Rady Miejskiej. Po zakończonej kontroli dostarczono kontrolerom Uchwałą Nr LII/424/2023 Rady Miejskiej w Lipianach z dnia 28 marca 2023 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lipiany na lata 2023-2030.

Zespół kontrolujący ustalił, że Strategia na lata 2018-2022 zawierała elementy określone w art. 16b ust. 2 ustawy o pomocy społecznej zgodne z przepisami ustawy o pomocy społecznej w momencie uchwalania Strategii.

Dokument zawierał szczegółową diagnozę sytuacji społecznej w gminie Lipiany. Opisano następujące obszary:

- dane podstawowe o gminie,
- transport i komunikacja,
- sytuacja demograficzna i zasoby mieszkaniowe,
- gospodarka i sytuacja na rynku pracy,
- edukacja i wychowanie,
- kultura, sport i rekreacja, turystyka,
- zdrowie i problem niepełnosprawności,
- uzależnienie i przemoc w rodzinie,

- problem bezdomności,
- przestępczość,
- pomoc społeczna,
- organizacje pozarządowe.

W Strategii określono Misję – *poprawę warunków życia w gminie oraz dążenie do integracji społecznej poprzez stwarzanie mieszkańcom możliwości rozwoju oraz skuteczne przeciwdziałanie różnym formom wykluczenia społecznego.*

W Strategii określono cele strategiczne i cele operacyjne, spójne ze sobą oraz z Misją. Określone zostały również kierunki działań niezbędne do osiągnięcia celów operacyjnych.

Jednym z celów strategicznych było cyt. „(...) *utrzymanie seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania*”. Do tego celu ustalono m.in. następujące cele operacyjne:

- zapewnienie osobom starszym odpowiedniej opieki oraz zwiększenie ich udziału w życiu społeczności lokalnej,
- ograniczanie skutków niepełnosprawności oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób nią dotkniętych.

Wśród kierunków działań podjętych do osiągnięcia tych celów przyjęto rozwijanie usług opiekuńczych, uruchomienie specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Wśród kierunków działań nie było zaplanowanych przedsięwzięć dążących do utworzenia mieszkania chronionego (aktualnie treningowego lub wspomaganego) na terenie Gminy.

Strategia zakładała, że monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych będzie polegała na zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań. Monitoring i ewaluacja były prowadzone przez podmioty realizujące Strategię i współdziałające w jej realizacji. Sprawozdanie z realizacji założeń Strategii za 2021 r. nie odnosiło się do wszystkich określonych celów, brakowało informacji m.in. o stanie realizacji celu strategicznego związanego z utrzymaniem seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz o działaniach skierowanych do tej grupy mieszkańców.

Pismem z dnia 14 czerwca 2023 r. Dyrektor OPS w Lipianach przesłała zespołowi kontrolerów dokumenty potwierdzające przedłożenie Radzie Miejskiej w Lipinach raportu z monitoringu realizacji Strategii za lata 2018-2022 r.

Zgodnie z art. 16a ust. 1 ustawy o pomocy społecznej gmina, powiat i samorząd województwa przygotowują ocenę zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. Zgodnie z art. 16a ust. 4 ustawy organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego przedstawia, co roku do dnia 30 kwietnia, odpowiednio radzie miejskiej, radzie powiatu, a do dnia 30 czerwca sejmikowi województwa właściwej jednostki samorządu terytorialnego ocenę zasobów pomocy społecznej. Ocena wraz z rekomendacjami jest podstawą do planowania budżetu na rok następny. W 2022 r. OPS w Lipianach przedstawił ocenę zasobów pomocy

społecznej za rok 2021 Radzie Miejskiej w Lipianach zgodnie z obowiązującymi terminami.

Zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej kierownik ośrodka pomocy społecznej składa radzie gminy coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej. W toku czynności kontrolnych ustalono, że w kontrolowanym okresie Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipianach opracował sprawozdanie z działalności ośrodka za 2021 r., wraz z potrzebami w zakresie pomocy społecznej i przedstawił je Radzie Miejskiej w Lipianach w ustawowym terminie.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 10 do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej należy zapewnienie utrzymania oraz rozwoju systemu teleinformatycznego, a także sporządzanie sprawozdawczości i przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego.

Zespół kontrolujący ustalił, że w kontrolowanym okresie sprawozdania resortowe MRPiPS-03 i MRPiPS-05 były przekazywane Wojewodzie Zachodniopomorskiemu za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej w terminach określonych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru.

(akta kontroli str. 78-115)

W kontrolowanym okresie Gmina Lipiany zabezpieczała potrzeby mieszkańców w zakresie schronienia dla osób bezdomnych. W celu realizacji zadania własnego Gmina zawarła:

- porozumienia na rok 2022 i 2023 z Towarzystwem Pomocy im. św. Brata Alberta Koło w Dębnie w celu zapewnienia miejsca dla 1 mężczyzny z terenu Gminy Lipiany w Schronisku dla Osób Bezdomnych w Dębnie;
- w 2022 i 2023 roku obowiązywały umowy pomiędzy Stowarzyszeniem Jesień w Nowym Jasińcu na zapewnienie 2 miejsc tymczasowego schronienia w Schronisku dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi.

W kontrolowanym okresie Gmina Lipiany nie zapewniała miejsc schronienia tymczasowego w noclegowni i ogrzewalni. Na podstawie udostępnionej dokumentacji stwierdzono, że Gmina Lipiany rozesała zapytania ofertowe na świadczenie usług schronienia dla osób bezdomnych w postaci Noclegowni i Ogrzewalni na rok 2022 i 2023, na które w ww. okresie nie wpłynęła żadna oferta.

Zgodnie z art. 48a ust. 11b i ust. 11c ustawy o pomocy społecznej zgłoszenia do *rejestrów miejsc, w których gminy województwa zachodniopomorskiego udzielają tymczasowego schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych, schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, noclegowniach oraz ogrzewalniach* dokonuje Gmina:

1. prowadząca placówkę;

2. zlecająca na podstawie art. 25 ust. 1 zadanie prowadzenia placówki;
3. która zawarła umowę z podmiotem niepublicznym na zakup usługi udzielenia tymczasowego schronienia w odpowiedniej formie, w placówce prowadzonej przez podmiot niepubliczny.

W toku kontroli ustalono, że Gmina Lipiany zgłosiła zgodnie z zawartymi umowami wszystkie miejsca tymczasowego schronienia w placówkach dla osób bezdomnych do ww. rejestru.

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru.

(akta kontroli str. 78-81 oraz 116-142)

Dyrektor Ośrodka poinformowała, że w kontrolowanym okresie Gmina zapewniała wsparcie osobom z zaburzeniami psychicznymi poprzez prowadzenie pracy socjalnej, w tym monitorowanie sytuacji osób z zaburzeniami psychicznymi i podejmowanie działań mających na celu poprawę jakości ich życia, np. poprzez motywowanie do leczenia, umawianie wizyt lekarskich. Ponadto pracownicy socjalni nawiązują i utrzymują kontakt z rodzinami i motywują je do podejmowania działań. Osoby z zaburzeniami psychicznymi oraz ich rodziny informowane były o miejscach, w których można uzyskać pomoc i wsparcie. W Gminie funkcjonuje Punkt Konsultacyjny, w którym udzielana jest m.in. pomoc psychologiczna.

W kontrolowanym okresie w Gminie Lipiany nie świadczone specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W okresie objętym kontrolą na terenie Gminy nie funkcjonował środowiskowy dom samopomocy. Na podstawie porozumienia międzygminnego z Gminą Pyrzyce z dnia 8 grudnia 2014 r. Gmina Lipiany powierzyła realizację zadania publicznego na prowadzenie środowiskowego domu samopomocy. Na mocy tego porozumienia Gmina Lipiany kierowała osoby z zaburzeniami psychicznymi do Środowiskowego Domu Samopomocy w Mielęcinie. Zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o pomocy społecznej decyzje o skierowaniu do ŚDS w Mielęcinie wydawał Burmistrz Pyrzyc. Gmina Lipiany kompletowała dokumentację osób będącą podstawą do wydania decyzji administracyjnych oraz przeprowadzała z wnioskującym rodzinne wywiady środowiskowe.

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru.

(akta kontroli str.79 oraz 277-278)

Gmina Lipiany oferowała mieszkańcom poradnictwo specjalistyczne, które było realizowane w siedzibie Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Lipianach. W 2022 r. oferowana była mieszkańcom Gminy, bezpłatna pomoc prawna, w każdy czwartek w godz. 12.00-16.00. W 2023 r. pomoc oferowana była na tych samych zasadach, w zmienionych godzinach - od 15.00 do 19.00. W kontrolnym okresie udzielono 28 porad.

W budynku Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Lipianach Gmina prowadziła Punkt Informacyjno - Konsultacyjny. W ramach podpisanych przez Gminę umów z organizacjami pozarządowymi w okresie kontrolowanym realizowane było wsparcie

terapeutyczne dla mieszkańców. Wsparcie prowadzono stacjonarnie i w terenie. Nie było wyznaczonych godzin przyjmowania klientów - osoby potrzebujące umawiały się telefonicznie na wizytę indywidualną. Realizowane były także zajęcia grupowe terapii pogłębionej.

W 2022 r. działający w ramach Punktu specjalista psychoterapii uzależnień udzielił:

- 78 porad 25 osobom z problemami alkoholowymi,
- 32 porad 12 osobom - dorosłym członkom rodzin osób z problemem alkoholowym,
- 10 porad 2 osobom doznającym przemocy w rodzinie,
- 8 porad 2 osobom stosującym przemoc w rodzinie.

Dodatkowo, w 2022 r. w innym zakresie pomocy specjalistycznej, udzielono łącznie 283 porad w ramach działalności Punktu.

Gmina zawarła także umowę na świadczenie usług ze specjalistą mającym uprawnienia: pedagoga specjalnego, psychoterapeuty systemowego oraz trenera umiejętności społecznych, świadczącego pomoc dzieciom i młodzieży z problemami, które pojawiły się po zdalnym nauczaniu, a także pomoc osobom dorosłym.

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru.

(akta kontroli str. 79-80)

Zgodnie z art. 17 ust.1 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach wspomaganych i treningowych. Obligatoryjny charakter zadania gminy jakim jest prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach wspomaganych i treningowych wymaga zbadania potrzeb w zakresie tworzenia tego typu mieszkań, np. w gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, a także konieczności zapewnienia miejsc w ww. mieszkaniach. Na dzień kontroli Gmina Lipiany nie prowadziła mieszkań chronionych (obecnie treningowych i wspomaganych) i nie zapewniała miejsc w tym zakresie.

(akta kontroli str. 80)

IV. Tryb przyznawania świadczeń z pomocy społecznej

W zakresie trybu przyznawania świadczeń z pomocy społecznej kontroli podlegają świadczenia w postaci:

1. zasiłków stałych,
2. zasiłków okresowych,
3. zasiłków celowych i specjalnych celowych,
4. dożywiania (posiłki, świadczenia pieniężne, pomoc rzeczowa),
5. usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych,
6. specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
7. kierowania do domów pomocy społecznej i ustalania odpłatności za pobyt w DPS,
8. pomocy rzeczowej w formie schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania,

9. zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
10. wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki,
11. sprawienia pogrzebu,
12. kontraktów socjalnych.

Z analizy sprawozdania rocznego MPiPS-03 z udzielonych świadczeń pomocy społecznej pieniężnych, w naturze i usługach za 2021 r. oraz sprawozdania z dożywiania za 2021 r. wynika, że OPS w Lipianach zrealizował następujące świadczenia dla podanej liczby osób:

- zasiłki stałe – 27,
- zasiłki okresowe – 63,
- schronienie – 4,
- posiłek – dożywianie – 78,
- świadczenie pieniężne – dożywianie – 89,
- zasiłki celowe i w naturze ogółem – 113, w tym specjalne zasiłki celowe – 22,
- usługi opiekuńcze – 19,
- odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej – 14,
- wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki – 2,
- kontrakty socjalne – 9,
- pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej – 120 rodzin, w tym wyłącznie w postaci pracy socjalnej – 11 rodzin.

Wyboru dokumentacji kontrolnej dokonano na podstawie losowania, świadczeniobiorców z list wypłat poszczególnych świadczeń pieniężnych oraz z dostępnych list grup poszczególnych form pomocy niepieniężnej w miesiącu czerwcu i wrześniu 2022 r. oraz w styczniu 2023 r. W przypadku braku wymaganej ilości teczek losowaniu poddano listy z pozostałych miesięcy, wybrano te czki akt osobowych i sprawdzono dokumentację osób korzystających z wybranych form świadczeń.

Zasiłki stałe i składki na ubezpieczenie zdrowotne

Zgodnie z art. 37 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 zasiłek stały przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej i pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Sprawdzono wybraną na podstawie przyjętej metody dokumentację osób, którym przyznano zasiłki stałe na podstawie następujących decyzji:

1. OPS-SŚw.4210.000012.2022.MS z dnia 13 stycznia 2022 r. – decyzja zmieniająca, OPS-SŚw.4210.000006.2021.MS z dnia 18 czerwca 2021 r.
2. OPS-SŚw.4210.000042.2022.AT z dnia 3 czerwca 2022 r.
3. OPS-SŚw.4210.000001.2023.KP z dnia 5 stycznia 2023 r.
4. OPS-SŚw.4210.000041.2022.AT z dnia 3 czerwca 2022 r.

5. OPS-SŚw.4210.000032.2022.KP z dnia 19 lipca 2022 r.

(akta kontroli str. 143-188)

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wnioski z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie zasiłków stałych poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które wyczerpująco opisywały sytuacje osób i rodzin. Dochód klientów był prawidłowo ustalany. Wysokość świadczenia była ustalana zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. Decyzje zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. i wskazywały okres, na jaki został przyznany zasiłek stały oraz termin wypłaty świadczenia. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

W przypadkach nr 2, 3 oraz 4 decyzjom administracyjnym nadano rygor natychmiastowej wykonalności. Pracownik socjalny w kwestionariuszu wywiadu środowiskowego nie sformułował wniosków dotyczących natychmiastowego wykonania decyzji administracyjnej, w części D kwestionariusza dotyczącego planu pomocy również nie wskazano realizacji pomocy w trybie art. 108 § 1 k.p.a. Z uwagi na fakt, że kwestionariusz wywiadu środowiskowego jest szczególnym rodzajem dowodu w postępowaniu administracyjnym w sprawie świadczeń pomocy społecznej, treść decyzji musi być zgodna z ustaleniami zawartymi w kwestionariuszu wywiadu środowiskowego. Poinstruowano Dyrektora Ośrodka, że w przypadku decyzji którym nadano tryb art. 108 § 1 k.p.a. konieczne jest wskazywanie ważnego interesu strony jednocześnie w treści decyzji oraz kwestionariuszu wywiadu środowiskowego.

W decyzji nr 3 przyznającej zasiłek stały stronie objęto ubezpieczeniem zdrowotnym w okresie pobierania zasiłku. Składka na ubezpieczenie zdrowotne została przyznana bez ustalenia czy świadczenie przysługuje, tj. nie sprawdzono, czy klient posiada status członka rodziny osoby ubezpieczonej. Z przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego wynikało, że klient pozostawał w nieformalnej separacji z żoną, z którą mieszkał, która prowadziła oddzielne gospodarstwo domowe. Nie został przeprowadzony rodzinny wywiad środowiskowy (cz. III). Brakowało informacji czy żona osoby ubiegającej się o pomoc społeczną jest osobą podlegającą obowiązkowemu ubezpieczeniu. Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 146) status członka rodziny osoby ubezpieczonej zwalnia OPS z obowiązkowego opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne.

W aktach sprawy rozstrzygniętej decyzją wskazaną w pkt 5, w części D kwestionariusza wywiadu środowiskowego dot. planu pomocy i działań na rzecz osoby lub rodziny, brakowało informacji o objęciu klienta ubezpieczeniem zdrowotnym.

Pouczono Dyrektora OPS o konieczności prawidłowego i rzetelnego przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego przy przyznawaniu świadczeń z pomocy społecznej.

Zasiłki okresowe

Zgodnie z art. 38 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej oraz rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny. Ponadto zgodnie z art. 38 ust. 3 ww. ustawy kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 50% różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby oraz kryterium dochodowym rodziny, a dochodem tej rodziny.

Sprawdzono następującą dokumentację osób, którym przyznano zasiłki okresowe na podstawie decyzji:

1. OPS-SŚw.4211.000055.2022.AT z dnia 31 maja 2022 r.
2. OPS-SŚw.4211.000012.2023.AT z dnia 23 stycznia 2023 r.
3. OPS-SŚw.4211.000004.2023.AT z dnia 12 stycznia 2023 r.
4. OPS-SŚw.4211.000033.2022.GJ z dnia 4 kwietnia 2022 r.
5. OPS-SŚw.4211.000001.2022.JK z dnia 11 stycznia 2022 r.
6. OPS-SŚw.4211.000087.2022.JK z dnia 24 października 2022 r.

(akta kontroli str. 89-190)

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wnioski o pomoc z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie zasiłków okresowych w kontrolowanych sprawach, poprzedzone było przeprowadzonymi w terminie rodzinnymi wywiadami środowiskowymi. Pomoc była przyznawana w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje wskazywały okres, na jaki przyznano zasiłek okresowy oraz wskazywały termin wypłaty świadczenia. Decyzje administracyjne zawierały elementy określone w art. 107 § 1 k.p.a. W aktach kontrolowanych spraw znajdowało się zwrotne potwierdzenie odbioru decyzji.

Nie wniesiono uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Zasiłki celowe i specjalne celowe

Zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej może być przyznany zasiłek celowy. Zgodnie z art. 39 ust. 2 ustawy zasiłek celowy może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, ogrzewania, w tym opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Ponadto zgodnie z art. 41 pkt 1 w szczególności uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy w wysokości

nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, który nie podlega zwrotowi.

Podczas czynności kontrolnych sprawdzono, wybraną na podstawie przyjętej metody losowania, dokumentację osób otrzymujących zasiłki celowe, przyznane decyzjami administracyjnymi:

1. OPS-SŚw.4212.000039.2022.AT z dnia 31 maja 2022 r.
2. OPS-SŚw.4212.000035.2023.AT z dnia 23 stycznia 2023 r.
3. OPS-SŚw.4212.000033.2022.GJ z dnia 4 kwietnia 2022 r.
4. OPS-SŚw.4212.000038.2022.AT z dnia 26 maja 2022 r.
5. OPS-SŚw.4212.000008.2022.MS z dnia 21 stycznia 2022 r.

Pomoc została przyznana po przeprowadzonym w terminie rodzinnym wywiadzie środowiskowym. W aktach kontrolowanych spraw znajdowały się wnioski o pomoc z datą wpływu do OPS. W kontrolowanych sprawach dochód został prawidłowo ustalony. Decyzje administracyjne zostały wydane terminowo, pomoc społeczna została przyznana w ciągu miesiąca od złożenia wniosku z pełną dokumentacją. Decyzje zawierały wszystkie elementy określone przepisami. W aktach kontrolowanych spraw znajdowało się zwrotne potwierdzenie odbioru decyzji. Pomoc została przyznana na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych: zakup żywności, leków, środków czystości, uregulowanie opłat mieszkaniowych, dofinansowanie do zakupu obuwia, opału, uregulowanie rachunku za energię elektryczną. Przyznana pomoc w formie zasiłku celowego była uzasadniona.

Nie wniesiono uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Zgodnie z art. 41 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, który nie podlega zwrotowi.

Sprawdzono losowo wybraną, na podstawie przyjętej metody, dokumentację osób otrzymujących zasiłki specjalne celowe przyznane na podstawie decyzji:

1. OPS-SŚw.4212.000065.2022.AT z dnia 25 października 2022 r.
2. OPS-SŚw.4212.000048.2022.AT z dnia 9 sierpnia 2022 r.

W toku kontroli ustalono, że pomoc w formie specjalnego zasiłku celowego przyznawana była na zaspokojenie niezbędnych potrzeb, w szczególności na pokrycie w części lub całości wydatków związanych z potrzebami bytowymi takimi jak zakup żywności, odzieży, obuwia, opału oraz pokrycie kosztów zakupu leków. Poddana kontroli dokumentacja zawierała wnioski z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie zasiłków celowych poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które wyczerpująco opisywały sytuacje osób i rodzin. Dochód klientów był prawidłowo ustalany. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia

wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją, zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. i wskazywały okres, na jaki został przyznany zasiłek. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

W obydwu kontrolowanych przypadkach przyznania pomocy w formie specjalnego zasiłku celowego w decyzjach przyznających świadczenie nie wskazano przeznaczenia otrzymanych świadczeń. Taki zapis znajduje się w przeprowadzonych wywiadach środowiskowych. Dyrektor OPS w Lipianach złożyła wyjaśnienia w tym zakresie, cyt.: *„Brak wskazania celowości przyznania świadczenia spowodowany był niedopatrzeniem osoby wystawiającej i podpisującej decyzję”*.

Poinformowano Dyrektora OPS o konieczności odpowiedniego nadzoru nad prawidłowym wykonywaniem przez pracowników Ośrodka zadań przy przyznawaniu świadczeń z pomocy społecznej

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

(akta kontroli str. 191-198)

Program „Posiłek w szkole i w domu”

W kontrolowanym okresie obowiązywał wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023 (M.P z 2018 r., poz.1007). Pomoc w ramach programów w Gminie Lipiany była przyznawana na podstawie następujących uchwał:

1. Uchwała Nr II/8/2018 Rady Miejskiej w Lipianach z dnia 6 grudnia 2018 r. *w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023;*
2. Uchwała Nr II/9/2018 Rady Miejskiej w Lipianach z dnia 6 grudnia 2018 r. *w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim programem rządowym „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023;*
3. Uchwała Nr II/9/2018 Rady Miejskiej w Lipianach z dnia 6 grudnia 2018 r. *w sprawie przyjęcia wieloletniego programu ośtonowego Gminy Lipiany „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023.*

W 2022 r. programami objęto 209 osób, pomoc w formie posiłku otrzymało 68 osób, w tym 67 dzieci. W 2023 r. do dnia kontroli programem objęto 42 osoby, przyznano pomoc w formie posiłku 30 osobom, w tym 27 dzieciom.

W kontrolowanym okresie dzieciom nie przyznano pomocy w formie posiłku bez decyzji. W 2022 r. średni koszt jednego posiłku wynosił 8,10 zł.; w 2023 r. do dnia kontroli – 7 zł.

W kontrolowanym okresie Ośrodek pokrywał koszty dożywiania dzieci uczęszczających do następujących placówek oświatowych:

1. Zespół Szkół w Lipianach, ul. Kościuszki 1, Lipiany,
2. Przedszkole Miejskie im. Kubusia Puchatka, w Lipianach, ul. Bema 19, Lipiany;
3. Szkoła Podstawowa im. Władysława Broniewskiego w Mielęcinie, ul. Główna 72, Mielęcin;
4. Zespół Szkół nr 2 CUK, w Pyrzycach, ul. Młodych Techników 5, Pyrzyce;
5. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Pyrzycach, ul. Słowackiego 1, Pyrzyce,
6. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Ryszewku, Ryszewko 44;
7. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Smolnicy, Smolnica 51;
8. Zespół Szkół nr 4, ul. Kusocińskiego 3, Szczecin;
9. Zespół Szkół nr 6, ul. Sowińskiego 3, Szczecin.

Inne podmioty, w których dofinansowano dożywianie z programów:

1. Schronisko dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi Stowarzyszenia Jesień w Nowym Jasińcu, Nowy Jasiniec 45.

Kontrolę nad wydawaniem posiłków w placówkach oświatowych sprawowali dyrektorzy jednostek, intendent w przedszkolu oraz właściwa miejscowo Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna. Gmina nie prowadziła dożywiania w czasie wolnym od zajęć szkolnych. W czasie ferii zimowych i letnich oraz przerw świątecznych przyznawane były dodatkowe świadczenia pieniężne.

(akta kontroli str. 432-464)

Sprawdzono losowo wybraną, na podstawie list wypłat poszczególnych świadczeń pieniężnych oraz z dostępnych list grup poszczególnych form pomocy niepieniężnej w 2022 r. i 2023 r. (do dnia kontroli) dokumentację osób otrzymujących posiłki przyznane na podstawie następujących decyzji:

1. OPS-SŚw.4222.000019.2023.AT z dnia 12 stycznia 2023 r.
2. OPS-SŚw.4222.000001.2023.AT z dnia 2 stycznia 2023 r.
3. OPS-SŚw.4222.000002.2023.AT z dnia 2 stycznia 2023 r.
4. OPS-SŚw.4222.000018.2023.PK z dnia 12 stycznia 2023 r.
5. OPS-SŚw.4222.000003.2023.AT z dnia 2 stycznia 2023 r.
6. OPS-SŚw.4222.000021.2023.PK z dnia 16 stycznia 2023 r.

(akta kontroli str. 463-464)

Kontrolowana dokumentacja zawierała dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie świadczeń poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które opisywały sytuacje osób i rodzin. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. Decyzje administracyjne zawierały wszystkie elementy określonych w art. 107 § 1 k.p.a. Decyzje wskazywały okres

obowiązywania świadczeń. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

Nie wniesiono uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Świadczenie pieniężne na zakup żywności lub posiłku

Podczas czynności kontrolnych sprawdzono, wybraną na podstawie przyjętej metody losowania, dokumentację osób otrzymujących świadczenia pieniężne, przyznane decyzjami administracyjnymi:

1. OPS-SŚw.4222.000175.2022.PK z dnia 12 października 2022 r.
2. OPS-SŚw.4222.000035.2023.AT z dnia 23 stycznia 2023 r.
3. OPS-SŚw.4222.000211.2022.AT z dnia 6 grudnia 2022 r.
4. OPS-SŚw.4222.000096.2022.AT z dnia 24 czerwca 2022 r.
5. OPS-SŚw.4222.000004.2022.JK z dnia 11 stycznia 2022 r.
6. OPS-SŚw.4222.000181.2022.PK z dnia 24 października 2022 r.
7. OPS-SŚw.4222.000020.2023.AT z dnia 11 stycznia 2022 r.

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wnioski z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie świadczeń pieniężnych poprzedzone było przeprowadzonymi rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, pracownik socjalny dokonał diagnozy sytuacji oraz przedstawił swoje wnioski. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do miesiąca od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją.

Decyzje administracyjne zawierały wszystkie elementy wskazane w k.p.a. W aktach kontrolowanych spraw znajdowały się zwrotne potwierdzenia odbioru decyzji.

Nie wniesiono uwag do kontrolowanego obszaru.

(akta kontroli str. 465-466)

Usługi opiekuńcze

Zgodnie z art. 50 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Jednocześnie zgodnie z art. 50 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób a rodzina, a także wspólnie zamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

W kontrolowanym okresie w Gminie Lipiany były realizowane usługi opiekuńcze. W 2022 r. skorzystało z nich 18 osób, w 2023 r. do dnia kontroli - 13 osób. Nie świadczone specjalistycznych usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W okresie kontrolowanym usługi opiekuńcze były realizowane przez 3 osoby.

Sposób realizacji usług opiekuńczych w kontrolowanym okresie regulowały Uchwały:

- 1) Nr II/7/2018 Rady Miejskiej w Lipianach z dnia 6 grudnia 2018 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze.
- 2) Nr XVI/110/2020 Rady Miejskiej w Lipianach z dnia 24 kwietnia 2020 r. zmieniająca uchwałę w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze.

Sprawdzono dokumentację osób otrzymujących pomoc w postaci usług opiekuńczych przyznanych na podstawie następujących decyzji administracyjnych:

1. OPS-U.4230.000018.2022.AR z dnia 27 czerwca 2022 r.
2. OPS-U.4230.000002.2023.KP z dnia 11 stycznia 2023 r.
3. OPS-U.4230.000009.2022.EP z dnia 25 kwietnia 2022 r.
4. OPS-U.4230.000017.2022.GJ z dnia 24 maja 2022 r.
5. OPS-U.4230.000021.2022.AT z dnia 5 września 2022 r.
6. OPS-U.4230.000001.2023.KP z dnia 19 stycznia 2023 r.

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wnioski z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie usług opiekuńczych poprzedzone było przeprowadzonymi rodzinnymi wywiadami środowiskowymi. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do miesiąca od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. Decyzje administracyjne określały kwotę odpłatności jaką będzie ponosić klient za 1 godzinę świadczonych usług oraz kwotę pełnej ceny za 1 godzinę usług opiekuńczych, określonej w uchwale Rady Miasta. Decyzje wskazywały zakres usług oraz okres, na jaki przyznano usługi opiekuńcze. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez strony.

Prawidłowo prowadzone były karty pracy opiekunek domowych.

Nie wniesiono uwag do kontrolowanej dokumentacji.

(akta kontroli str. 199-207)

Kierowanie do domu pomocy społecznej

Zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Sprawdzono wybraną, zgodnie z założoną metodą, dokumentację osób skierowanych i ponoszących odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej, na podstawie następujących decyzji:

1. OPS-SŚw.424.000027.2022.KP z dnia 19 września 2022 r. (decyzja kierująca)
2. OPS-SŚw.424.000024.2022.AR z dnia 4 lipca 2022 r. (decyzja zmieniająca odpłatność)
3. OPS-SŚw.424.000015.2022.GJ z dnia 29 kwietnia 2022 r. (decyzja zmieniająca odpłatność)

4. OPS-SŚw.424.Z.06.2022.GJ z dnia 31 maja 2022 r. (decyzja zmieniająca)
5. OPS-SŚw.424.Z.06.2022.GJ z dnia 18 maja 2022 r. (decyzja zmieniająca)

Skontrolowana dokumentacja dotyczyła osób skierowanych i umieszczonych w DPS. Skierowanie do DPS nastąpiło na wniosek osób zainteresowanych, w przypadkach umieszczania osoby postanowieniem sądu - w aktach kontrolowanej sprawy znajdowało się odpowiednie postanowienie sądu. Decyzje administracyjne zostały wydane po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego. W kontrolowanych sprawach znajdowały się dokumenty będące podstawą do wydania decyzji kierującej do DPS. W teczkach spraw były zaświadczenia lekarskie potwierdzające zasadność umieszczenia osoby w DPS o określonym typie. W aktach spraw znajdowały się aktualizacje rodzinnych wywiadów środowiskowych w związku ze zmianą dochodu i średnim miesięcznym utrzymaniem w DPS. W przypadku zmiany dochodu o mniej niż 10 % kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, zastosowano tryb artykułu 106 ust. 3b ustawy o pomocy społecznej.

W przypadku nr 1 w wydanych decyzjach administracyjnych kierujących do DPS (wydano kilka decyzji w tej samej sprawie) stwierdzono nieprawidłowe oznaczenie strony – stroną postępowania oznaczono Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Stargardzie, a nie osobę wnioskującą o umieszczenie w domu pomocy społecznej. Zespół kontrolujący ustalił, że osoba wnioskująca otrzymała wydane decyzje. Osoba skierowana do DPS zmarła przed umieszczeniem w tej placówce. W takiej sytuacji wydane decyzje kierujące stały się bezprzedmiotowe i wygasły, czego nie odzwierciedlała prowadzona dokumentacja. Poinformowano dyrektora OPS o konieczności prawidłowego stosowania przepisów k.p.a. w prowadzonych postępowaniach administracyjnych.

W przypadku nr 4 postępowanie administracyjne dotyczące zmiany decyzji administracyjnej w związku ze zmianą dochodu osoby umieszczonej w DPS, było faktycznie wszczynane szybciej niż wysłane pismo informujące klienta o wszczęciu postępowania w sprawie zmiany decyzji dotyczącej odpłatności za pobyt w DPS, wnoszonej przez mieszkańca. Przed wysłaniem zawiadomienia do klienta o wszczęciu postępowania został przeprowadzony rodzinny wywiad środowiskowy.

Poinformowano dyrektora OPS o konieczności prawidłowego stosowania art. 61 § 4 k.p.a. i niepodejmowaniu czynności administracyjnych przed zawiadomieniem strony o wszczęciu postępowania administracyjnego.

Ponadto w prowadzonej dokumentacji brakowało informacji dotyczącej wysokości opłaty za pobyt w DPS ponoszonej przez Gminę Lipiany. Dyrektor OPS złożył w tej sprawie pisemne wyjaśnienie – co miesiąc opłata gminy jest naliczana na podstawie decyzji ustalającej wysokość opłaty każdego klienta. Zespół kontrolujący pouczył dyrektora OPS o konieczności sformalizowania powyższej kwestii.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanego obszaru.

(akta kontroli str. 208-279)

Pomoc w formie schronienia

Zgodnie z art. 48 osoba lub rodzina ma prawo do schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania, jeżeli jest tego pozbawiona. Zgodnie z art. 97 ust. 5 rada powiatu lub rada gminy w drodze uchwały ustala, w zakresie zadań własnych, szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach treningowych i wspomaganych. Zgodnie z art. 51 ustawy o pomocy społecznej schronisko dla osób bezdomnych jest ośrodkiem wsparcia.

W okresie objętym kontrolą decyzje administracyjne przyznające schronienie tymczasowe w schronisku dla osób bezdomnych oraz w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi Gmina Lipiany wydawała na podstawie uchwały Nr XXXIV/269/2021 Rady Miejskiej w Lipianach z dnia 28 września 2021 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych i schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. Powyższa uchwała nie zawierała zapisu, iż odpłatność za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych lub w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi nie może być wyższa niż 100% miesięcznego kosztu pobytu w takiej placówce.

Sprawdzono wybraną, zgodnie z założoną metodą, dokumentację osób, którym przyznano pomoc w postaci tymczasowego schronienia, na podstawie następujących decyzji i akt sprawy:

1. OPS-SŚw.4221.000001.2022.GJ z dnia 10 stycznia 2022 r.
2. OPS-SŚw.4221.000006.2022.KP z dnia 14 września 2022 r.

(akta kontroli str. 279-302)

Ustalono, że we wszystkich badanych przypadkach udzielanie schronienia następowało po uprzednim złożeniu wniosku o pomoc przez klienta, przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego przez pracownika socjalnego. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją, zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. i wskazywały okres obowiązywania świadczeń. Decyzją ustalano osobie odpłatność za pobyt w schronisku. W dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

W okresie kontrolowanym wydano 3 decyzje kierujące do schroniska dla osób bezdomnych, w tym dwa przypadki dotyczyły schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, a jeden - schroniska dla osób bezdomnych. Tymczasowe schronienie w postaci schroniska dla osób bezdomnych przyznano osobie bezdomnej, która podpisała kontrakt socjalny. W przypadku 2 osób, którym przyznano schronisko dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, zgodnie z oświadczeniem Dyrektora OPS w Lipianach, „...osoby przewiezione były do schroniska bezpośrednio ze szpitala...” Nie podpisano z nimi kontraktów socjalnych. Zgodnie z art. 48a ust. 2f ustawy o pomocy społecznej: *W schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi mogą przebywać jedynie osoby legitymujące się decyzjami o przyznaniu tymczasowego schronienia.* Wytyczne Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w zakresie pomocy osobom

bezdolnym z kwietnia 2018 wskazują, cyt. „w przypadku schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi osoba bezdomna nie musi podpisywać kontraktu socjalnego, aby zostać do niego skierowana.”

W sprawie zakończonej decyzją administracyjną wskazaną w pkt 1 decyzja kierująca do schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, w części dotyczącej odpłatności za schronienie, była niezgodna z uchwałą Rady Miejskiej w Lipianach w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych oraz w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. Zgodnie z ww. uchwałą miesięczna odpłatność wyrażona jest jako część procentowa dochodu klienta. Odpłatność ustala się za każdy miesiąc kalendarzowy pobytu w schronisku. W przypadku, gdy pobyt nie obejmuje miesiąca kalendarzowego, odpłatność oblicza się proporcjonalnie do ilości dni pobytu tj. dzieląc kwotę odpłatności przez liczbę dni w danym miesiącu kalendarzowym i mnożąc przez liczbę dni pobytu, co zostało wyrażone w § 4 powyższej uchwały. Odpłatność za schronienie w kontrolowanym przypadku jako wartość % posiadanego dochodu wynosiła 1396,66 zł (1745,83 zł x 80 %). W decyzji w części dotyczącej odpłatności odniesiono się do dziennej stawki za pobyt w schronisku, a nie do dochodu osoby bezdomnej. W aktach kontrolowanej sprawy znajdowała się decyzja kierująca do schroniska, w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. OPS-SŚw.4221.000001.2023.KP z dnia 19 stycznia 2023 r. Odpłatność za schronienie również została ustalona w sposób nieprawidłowy i odnosiła się do dziennej stawki za pobyt w schronisku, a nie do dochodu osoby bezdomnej, cyt.: „ustalić opłaty za pobyt w w/w placówce w wysokości 80 % wartości świadczenia, co po przeliczeniu daje 37,60 zł dziennie.” Dzienna stawka za pobyt w schronisku wynosiła 47 zł.

Ponadto w powyższych decyzjach dokonano zapisu „miesięczna kwota zwrotu” zamiast „miesięczna odpłatność za schronienie”.

W sprawie zakończonej decyzją administracyjną wskazaną w pkt 2 w trakcie korzystania z pomocy w formie schronienia (od 29 sierpnia do 31 grudnia 2022 r.) sytuacja dochodowa osoby bezdomnej uległa zmianie, tj. decyzją administracyjną z dnia 15 września 2022 r., znak – OPS-SŚw.4211.000077.2022.KP, na okres od 1 sierpnia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. przyznano zasiłek okresowy w wysokości 388 zł. W myśl art. 8 ust. 3 ustawy za dochód uważa się sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pomniejszoną o:

- miesięczne obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych i koszty uzyskania przychodu;
- składki na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ubezpieczenia społeczne określone w odrębnych przepisach;
- kwotę alimentów świadczonych na rzecz innych osób.

Mając na uwadze, że art. 8 ust. 4 ustawy zawiera w swojej treści wyłączenia dochodowe, zasiłek okresowy jest dochodem do ustalenia odpłatności za schronienie.

W aktach kontrolowanej sprawy nie było decyzji zmieniającej odpłatność za schronienie w związku ze zmianą dochodu. Z analizy kwestionariusza wywiadu środowiskowego z dnia 24 października 2022 r., znajdującego się w aktach sprawy, wynika, że pomimo ustalenia aktualnej sytuacji dochodowej nie zmieniono odpłatności za schronienie. Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

(akta kontroli str. 280-302)

Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 6 do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego.

Z informacji udzielonej przez Dyrektora OPS w Lipianach wynika, że w kontrolowanym okresie był przyznany 1 zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego.

Skontrolowano akta przyznające świadczenie:

1. OPS.SŚw.4214.00002.2022.GJ z dnia 26 maja 2022 r.

Z uwagi na fakt, że osoba ubiegająca się o pomoc społeczną przebywała poza Gminą Lipiany, wywiad został przeprowadzony przez pracownika socjalnego Ośrodka ościennej gminy. Uzyskane informacje zostały utrwalone w cz. I kwestionariusza wywiadu środowiskowego, zamiast w cz. VII wywiadu, która dotyczy osób i rodzin poszkodowanych w wyniku sytuacji kryzysowej występującej na skalę masową, a także klęski żywiołowej albo zdarzenia losowego, co jest sprzeczne z treścią załącznika nr 1 rozporządzenia w sprawie wywiadu środowiskowego. Plan pomocy został sporządzony przez pracownika socjalnego OPS Lipiany i zatwierdzony przez Dyrektora OPS Lipiany. Pouczono Dyrektora Ośrodka o konieczności właściwego nadzoru nad pracownikami prowadzącymi postępowanie administracyjne, tak by było ono dokumentowane na właściwych kwestionariuszach wywiadu, zgodnych z rozporządzeniem w sprawie wywiadu środowiskowego. Z uwagi na przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego przez pracownika innej Gminy niż kontrolowana, odstąpiono od wydania zaleceń w tym zakresie.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

(akta kontroli str. 303-326)

Sprawienie pogrzebu

Sprawienie pogrzebu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym (art. 17 ust. 1 pkt 15 ustawy o pomocy społecznej). Sprawienie pogrzebu odbywa się w sposób ustalony przez gminę, zgodnie z wyznaniem zmarłego.

Gmina Lipiany w kontrolowanym okresie posiadała Uchwałę Nr V/33/2015 Rady Miejskiej w Lipianach z dnia 31 marca 2015 r. w sprawie określenia zasad sprawienia pogrzebów oraz określenia zasad zwrotu wydatków na pokrycie kosztów pogrzebu.

W kontrolowanym okresie Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipianach sprawił 1 pogrzeb. W aktach kontrolowanej sprawy znajdował się akt zgonu, zlecenie usługi pogrzebowej przez OPS (organizacją pogrzebu zajęła się firma pogrzebowa, która przedstawiła najtańszą ofertę), faktura za usługę pogrzebową. Pracownik socjalny podjął działania mające na celu ustalenie rodziny, która mogłaby dokonać pochówku osoby zmarłej. Nie wniesiono uwag do kontrolowanego obszaru.

(akta kontroli str. 327-329)

Wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki

W kontrolowanym okresie gmina Lipiany wypłacała wynagrodzenie za sprawowanie opieki, o którym mowa w art. 53a ustawy. W aktach sprawy znajdowało się postanowienie sądu określające wysokość wynagrodzenia, wniosek o wypłatę wynagrodzenia wraz z numerem konta bankowego, na które było przekazywane wynagrodzenie. Nie wniesiono uwag do kontrolowanej dokumentacji.

(akta kontroli str. 329)

V. Sposób organizowania pomocy (świadczenia niefinansowe)

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej praca socjalna jest działalnością zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. W Ośrodku Pomocy Społecznej w Lipianach, w 2018 r. została oddzielna praca socjalna od pracy administracyjnej tj. zostały wydzielone osobne stanowiska do pierwszego kontaktu, pracy socjalnej, usług oraz świadczeń przyznawanych decyzją.

Dyrektor Ośrodka poinformowała, że pracownicy socjalni prowadzą pracę socjalną wynikającą z diagnozy sytuacji rodziny/osoby. Głównym narzędziem diagnozy jest wywiad środowiskowy oparty na kwestionariuszu. Pracownicy socjalni udzielali informacji, wskazówek, poradnictwa w kwestii pomocy przez właściwe instytucje. Pracownicy współpracowali z policją, szkołami, przedszkolem oraz żłobkiem, instytucjami w obszarze ochrony zdrowia, gminną komisją rozwiązywania problemów alkoholowych. Podejmowane działania dotyczyły poprawy funkcjonowania rodzin w środowisku, zwłaszcza rodzin z dziećmi, poprzez wzmocnienie kompetencji rodzicielskich, działania na rzecz powrotu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Podejmowane działania były interdyscyplinarne, w sytuacjach tego wymagających, były niezwłoczne.

Działania te odzwierciedlane były w dokumentacji osób objętych wsparciem, w formie notatek służbowych oraz w systemie POMOST.

(akta kontroli str. 330-333)

Zgodnie z art. 108 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej w celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej pracownik socjalny zatrudniony w ośrodku pomocy społecznej lub w powiatowym centrum pomocy rodzinie może zawrzeć kontrakt socjalny

z tą osobą lub rodziną, w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Kontrola wykazała, że Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipianach na podstawie art. 108 ustawy o pomocy społecznej, w 2022 r. i w 2023 r. do dnia kontroli zawarł 4 kontrakty socjalne. Zawarte kontrakty socjalne skierowane były na aktywizację zawodową, poprawę sytuacji życiowej, wyjście z bezdomności. Sprawdzono wybraną dokumentację osób, z którymi w okresie objętym kontrolą podpisano kontrakt socjalny:

1. zawarty na okres 30.11-31.12.2022 r.
2. zawarty na okres 25.07-30.09.2022 r.
3. zawarty na okres 3.10-30.12.2022 r.,
4. zawarty na okres 19.08-31.10.2022 r.

(akta kontroli str. 334-337)

Kontrakty socjalne zostały zawarte na druku „Część I A i II A”, który określa sposób współpracy z osobą/rodziną w zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej. W każdym przypadku ocena realizacji działań ustalonych w kontrakcie nastąpiła w ustalonym terminie. Pracownik socjalny monitorował sytuację osoby, z którą został zawarty kontrakt socjalny, co było dokumentowane.

W sprawach wskazanych w pkt 1, 2 i 3 zaproponowane działania nie przyczyniły się do poprawy sytuacji życiowej osób korzystających z pomocy społecznej i przezwyciężenia trudności życiowych. W ww. sprawach cele główne i zadania zostały sformułowane sprzecznie z celami pomocy społecznej, a ich realizacja nie spowodowała trwałej samodzielności życiowej.

W przypadku nr 1 w ocenie zespołu kontruującego pomoc powinna się skupić na zaktywizowaniu klientki do poszukiwania pracy, a także do podnoszenia swoich kwalifikacji i umiejętności np. w uzyskaniu prawa jazdy, skorzystania z kursów podnoszących kwalifikacje itp.

W przypadku nr 2 i 3 osoba podpisująca kontrakt socjalny była w bardzo złym stanie psychicznym i najprawdopodobniej potrzebowała specjalistycznej pomocy. Proponowane rozwiązania w tych trzech przypadkach to zobligowanie klientek do świadczenia nieodpłatnej pomocy sąsiedzkiej w postaci świadczonych usług opiekuńczych, w zamian za przyznanie pomocy społecznej. Zgodnie z art. 11 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej niedotrzymanie postanowień kontraktu socjalnego może stanowić podstawę ograniczenia, uchylecia, odmowy lub wstrzymania świadczeń z pomocy społecznej. Ponadto realizacja kontraktu socjalnego z tak opracowanymi celami nie umożliwi poprawy społecznego funkcjonowania osób, a tym bardziej ich wyjścia z systemu pomocy społecznej.

W kontrakcie socjalnym wskazanym w pkt 4, jeden z celów szczegółowych dotyczył poprawy sytuacji mieszkaniowej poprzez przebywanie klienta w schronisku. Zaproponowane rozwiązanie trudnej sytuacji nie spowoduje trwałej zmiany w funkcjonowaniu społecznym osoby bezdomnej.

Prawidłowo opracowany kontrakt socjalny określa jasne i konkretnie wyznaczone cele, które powinny być adekwatne do możliwości klienta, niezbędne jest również dokonanie właściwej oceny potencjału klienta. Skuteczność kontraktu zależy od dobrej diagnozy, potrzeb klienta oraz jego świadomego nastawienia na zmianę, za które bierze on odpowiedzialność.

Poinformowano Dyrektora OPS w Lipianach, o konieczności przeszkolenia pracowników socjalnych, by prawidłowo wykorzystywali narzędzie, jakim jest kontrakt socjalny, zawierany z osobą lub rodziną w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczaniu społecznemu.

Praca socjalna zgodnie z art. 45 ust. 2 ustawy może być również prowadzona w oparciu o projekt socjalny. W okresie podlegającym kontroli OPS w Lipianach nie zrealizował projektów socjalnych.

Ośrodek w 2022 r. nie współpracował z zakładami karnymi. Osoby opuszczające zakłady karne uzyskały pomoc pieniężną w postaci przysługujących świadczeń oraz pomoc niepieniężną np. gorący posiłek, usługi opiekuńcze. Osoby te objęte były pracą socjalną, w razie potrzeby kierowane były do psychologa, prawnika, wsparcia terapeutycznego.

OPS współpracował z organizacjami pozarządowymi na terenie Gminy, był to: Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, klub seniora, parafia Rzymsko-Katolicka w Lipianach oraz Caritas Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej w Szczecinie. OPS w Lipianach podjął także współpracę z Polskim Związkiem Działkowców Rodzinne Ogrody Działkowe „Dobry plon”. Współpraca polegała na udostępnianiu na tablicy informacyjnej Ośrodka ogłoszenia o wolnych ogródkach działkowych, które mogą zagospodarować beneficjenci korzystający z pomocy Ośrodka na preferencyjnych warunkach np. bez konieczności wnoszenia opłaty wpisowej w pierwszym roku posiadania działki.

Gmina uczestniczyła w Programie Operacyjnym Pomoc Żywnościowa. W 2022 r. Ośrodek wydał 189 skierowań. Pomoc realizowana była we współpracy z Caritas w Szczecinie oraz ze Związkiem Emerytów, Rencistów i Inwalidów.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanego obszaru.

(akta kontroli str. 338 -431)

Na tym kontrolę zakończono.

Przeprowadzenie kontroli zostało odnotowane w książce kontroli pod nr 1/2023.

Na podstawie ustaleń kontroli działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipianach należy ocenić pozytywnie z nieprawidłowościami. Przyczyną nieprawidłowości i uchybień był niewystarczający nadzór Dyrektora Ośrodka nad wykonywaniem zadań.

Stwierdzone nieprawidłowości wynikały z błędnej interpretacji przepisów prawa oraz braku wnikliwej kontroli nad dokumentacją przed wydaniem decyzji. Skutkowało to niespełnieniem wymogów określonych przepisami prawa. W przypadku podpisywanych kontraktów socjalnych proponowane działania nie powodowały poprawy sytuacji życiowej osób korzystających z pomocy społecznej i przezwyciężenia trudności. Skutkowało to niespełnieniem wymogów określonych przepisami prawa,

a także, w obszarze podpisywanych kontraktów socjalnych, brakiem skuteczności przy niesieniu pomocy.

Poprzednia kontrola sprawdzająca w Ośrodku Pomocy Społecznej w Lipianach została przeprowadzona przez zespół inspektorów Wydziału Spraw Społecznych Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie w dniach 8-9 sierpnia 2016 r. Kontrola stwierdziła zrealizowanie zaleceń pokontrolnych wydanych w trakcie kontroli kompleksowej przeprowadzonej w dniach 11-13, 31 sierpnia 2015 r., w wyniku której działalność kontrolowanej jednostki oceniono negatywnie. Kontrola z 2015 r. ustaliła m.in. nieprawidłowo przyznane świadczenia formie posiłku w 2014 i 2015 r. w ramach Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Zgodnie z § 17 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej, kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyn tej odmowy, co nie stanowi przeszkody do sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie wobec zastrzeżeń.

Protokół sporządzono dnia 9 września 2024 r. w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których egzemplarz nr 1 pozostaje w jednostce kontrolowanej.

Miejsce i data podpisania protokołu: Lipiany, 12 września 2024 r.

Kierownik kontrolowanej jednostki:

(-) z up. Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipianach - Jolanta Molińska-Wicka-
Kierownik

Kontrolujący:

(-) Anna Karska – inspektor wojewódzki

(-) Monika Wilczyńska –inspektor wojewódzki

Właściwe podpisy na oryginale